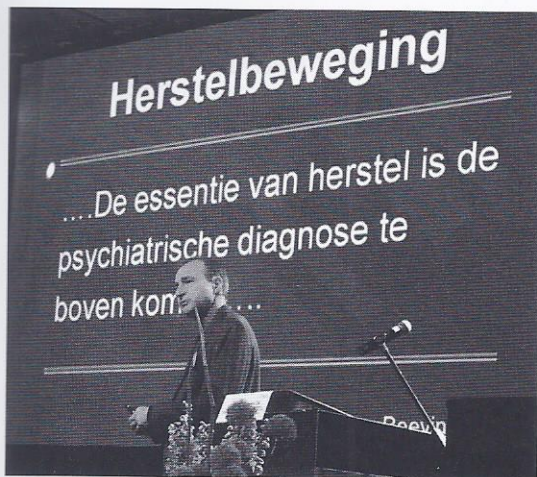

Eigen regie staat centraal op rehabilitatiecongres Phrenos

Jim van Os aan het woord

'Door de herstelgedachte ben ik een andere psychiater geworden,' vertelt René Keet, hoofd behandelen GGZ Noord-Holland-Noord, 'en ben ik meer gaan vertrouwen op de eigen deskundigheid van patiënten.' Een positieve definitie van gezondheid als het vermogen om je aan te passen en de eigen regie te voeren ondanks de uitdagingen waarvoor je geplaatst wordt, vindt Keet heel belangrijk. 'Zo kun je ook wanneer je een ziekte hebt, toch gezond zijn.' Keet zou graag zien dat de psychiatrie een voortrekkersrol zou spelen bij het minder paternalistisch maken van de hele geneeskunde, maar helaas zijn veel psychiaters nog vooral bezig te bewijzen dat zij serieuze medisch specialisten zijn.

Zelf aan de slag

Ik begrijp dat dit verwijt niet geldt voor Jim van Os, die juist vraagtekens plaatst bij de biologische basis van schizofrenie. In plaats van een sick care model dat in lijn met het biologische denken gericht is op symptoomstabilisatie, pleit Van Os voor een health care model, dat mensen helpt om buiten de ggz hun eigen doelen te realiseren. Het klinkt wethouder Zorg en Welzijn Lenie Scholten als muziek in de oren. 'Normaal gesproken heb ik het idee dat ik het hol van de leeuw betreed als ik met de ggz moet onderhandelen,' zegt Scholten, 'maar vandaag voelt als een warm bad.' Ze vertelt dat er in Eindhoven sinds de zorgdecentralisatie 10 multidisciplinaire wijkteams volgens een holistische benadering aan de slag zijn. 'De tijd dat een gezin 15 hulpverleners over de vloer kreeg is dus voorbij,' zegt Scholten, 'voortaan ziet een gezin alleen een generalist die hen helpt om hun leven weer op orde te krijgen. De bedoeling is dat mensen in dat proces zoveel mogelijk zelf doen, samen met familie en vrienden, en dat hulpverleners wat vaker op hun handen blijven zitten.'

Het begrip herstel, door Wilma Boevink ooit omschreven als het te boven komen van een psychiatrische diagnose, is na 20 jaar niet meer weg te denken uit de ggz.

Maar wat betekent herstelgericht behandelen in een tijd van maatschappelijke transitie? Op het Phrenos Rehabilitatiecongres dat op 21 mei plaatsvond in Den Bosch, valt de term inclusie meer dan eens. 'We sluiten niemand buiten. Iedereen kan een zinvol bestaan leiden.'

Initiatieven van cliënten

Er klinkt een lang en hard applaus als Ronald Gorter aan Wilma Boevink de ereprijs 2014 van het Fonds Psychische Gezondheid overhandigt. Geëmotioneerd begint Boevink, boegbeeld van de herstelbeweging, aan haar lezing. Uiteindelijk streeft zij voor cliënten naar gedeeld eigenaarschap over de ggz; tot die tijd is het vooral belangrijk om te investeren in initiatieven van cliënten zelf.

Een mooi voorbeeld van zo'n initiatief is het onlangs geopende Recovery College Enik, dat helemaal draait op ervaringsdeskundige vrijwilligers. Patiënten kunnen er, ongeacht hun diagnose, terecht voor peer support en zelfhulp, waardoor zij een hernieuwd gevoel van kracht kunnen gaan ervaren. Zelf is initiatiefnemer Ton Verspoor daarvan het levende bewijs. Ik vind het moeilijk voorstelbaar dat deze man, die nu vol enthousiasme een volle zaal toespreekt, jarenlang zijn toevlucht nam tot heroïne om zijn sociale angst te overwinnen.

Inspiratie en educatie

Tijdens het middagprogramma kan het publiek kennismaken met nog meer inspirerende projecten. Dorothé van Slooten, Bas Labruyère en Sietske Banens verzorgen een workshop over het voorlichtingsproject Verfilmde Waan voor de bovenbouw van de Havo en het VWO in Zuid-Limburg. Het doel is om bij de leerlingen vooroordelen over psychoses weg te nemen door middel van films, kennisoverdracht en contact met ervaringsdeskundigen. Zo wordt de samenleving een klein beetje voorbereid op de ambulantisering, en dat lijkt mij een streven dat alle ondersteuning verdient die het maar kan krijgen.

Annemarie Huiberts